

EDINOST

206 Adelaide St. W.
Toronto, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Edinost

Boj proti fašizmu; je boj
vsakega poštenega rodolju-
ba; vsakega delavca in de-
lavke — pač vsakega brez
izjeme na politično, narodno
ali pa versko pripadnost!

CENA NAROCNINI:

Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Vol. 2. No 53.

Price 5c.

TORONTO, ONTARIO FRIDAY, MARCH 24 1944

Price 5 c.

Let. 2. šte. 53

POZDRAV ODSEKU ZVEZE K. SLOVENCEV V KIRKLAND LAKE

Dragi bratje in sestre!

Glavno predsedništvo Zveze Kanadskih Slovencev, tem potom prisrčno pozdravlja člane in članice novo vstanovljenega odseka Zveze v Kirkland Lake.

S vstanovitvijo odseka Zveze, Vi ste bratje in sestre, dejansko podkrepili demokratične in rodoljubne vrste Zveze Kanadskih Slovencev, zaeno pa enotne stvari za zmago nad fašizmom; za narodno osvobodjenje in enakopravnost.

Vaš rodoljubni korak k vstanovitvi odseka narodne kulturne in protifašistične organizacije, bodo pozdravili ne samo člani in članice dosedaj vstanovljenih odsekov, ampak tudi naši trpečji bratje in sestre v stari domovini, kateri na podlagi težkih izkušenj neizprosne borbe proti okupatorjem najbolj cene vrednost enotnost in sloga. Zato, ne glede na vse poteškoče v pričetku, delujmo zvesto in vneto ob vsaki priliki in priložnosti po začetni poti naših pravil in postavljenih načel, da se čim prej vresničijo plemenite ideale naroda in človeštva.

"Smrt fašizmu! Svoboda narodu!"

Glavni predsednik, J. Miketič.

DELAVSKA STRANKA PODPIRA VEČJE REFORME

Sudbury — Odsek Delavske Progresivne stranke, je na javnem zborovanju kate-rega se je udeležilo precej lepo število tamošnjega občinstva, podnesel na odobritev resolucijo, katera izraža zadovoljstvo s ozirom na sprejeti zakon po provinci-onalni vladi v Ontario, proti rasni diskriminaciji.

Toda povdajajo nujno potrebo raztegnitve zakonskih točk v raznih drugih ozirih in med prvotnimi v socialnih vprašanjih delavcev in farmerjev. To se zlasti na naša v delavskih ozirih na takozvana "delavska sodišča" in pa v cenah na poljedelske pridelke.

Resolucijo je podpisal tajnik odseka, J. Bilings, katera pa je poslana provincionalni vladi v Ontario, Federalni vladi v Ottawu in tudi članom poslanskih zbornic.

Delavska Progresivna stranka je vstanovljena lanskega leta na nacionalni konvekciji in se je pred nedavnim vršila provincionalna konferenca, kjer je prisostovalo okrog 500 delegatov iz provincije Ontario. Do danes je vstanovljenih nad 500 strankinih klubov v deželi in je opaziti njeno porast v so-razmerju s naglico. Delavci in delovno ljudstvo ter tudi srednji sloji uvidevajo, da je to dejansko stranka v zaščiti narodnih in delovnega ljudstva interesih. Najbolj-ši dokaz tem so njeni poslanci v provincionalni in federalni vladi, kakor tudi v mestnih upravah v deželi.

Da je porazena poteza re-akcionarnih odborikov v mestnih upravi Toronta proti določbam še težjega brem-avkoplačevalcem kljub temu da je provincionalna vlada določila plačati 50 odstotkov za šolski pouk, gre-

do zasluge odbornikom, Charles Sims in Freed Norman, oba sta člana delavske progresivne stranke. Namreč reakcionarna skupina je hotela znižati izdatke za pouk, znižati plačo mestnim usluž-bencem in naložiti večje davke davkoplačevalcem, na račun drugih in začasno ne-nujnih stvari, kjer bi imel koristi le finačni trust.

Minister Dr. Marušič v vrstah partizanov

Moskva — Radio postaja "Svobodna Jugoslavija" je izjavila, da je Dr. Drago Marušič, bivši jugoslovanski minister za narodno zdravje in delegat na Versalski Konferenci, se povrnil iz Italije iz internacije in prispe-ljal na osvoboditev teritorij slo-venskega Primorja. Ob tej priložnosti je naslovil brzo-jav Antifašističnemu Svetu Jugoslavije sledeče vsebine:

"Izražam neomejeno zau-panje Antifašističnemu Sve-tu Narodnega Osvobodjenja, kateri je s sprejetimi sklepi na svojem drugem zaseda-nju postavil temelje za bo-dočo demokratično federa-tivno Jugoslavijo ter z tem zagotovil srečno bodočnost in enotnost za bratsko življe-nje narodov Jugoslavije."

"Pripravljen sem boriti se za svobodo in srečnejšo bo-dočnost Slovenije do zadnje kapi krvi!"

Dr. Marušič, Slovenec, je poslal avtentičen brzojav Izvršnemu Odboru Narodne-ga Osvobodjenja Slovenije.

PODVZAMIMO VSE ZA USPEH ŠESTEGA VOJ- NEGA POSOJILA

Pregled bojovnih črt proti fašizmu

Sovjetske čete prekoračile reko Dniester v sovjetski Be-sarabiji in se bližajo Prut reki. Zunanji krogi na-povedujejo past nacističnih sil v južni Ukrajini vsled presekanega pota za umik.

Moskva — Minuli torek premijer in Maršal Stalin, je na znanil v rednem vojnem poročilo vojnih operacij, da so sovjetske čete prekorači-le reko Dniester, 30 milj ši-rokemu prodoru ob Podolsk in Mogilev, oba mesta ob reki Dniester v sovjetski Besara-biji.

Oddelki pod vodstvom Maršala Koneva, so izvedli s tako naglico prekoračenje reke, kjer bežeči in obupni nacisti niso utegnili podreti pontonirani most čez reko. Težko topništvo, bojna letala in tankovski oddelki so zdobili odpor nacističnih sil na to in na ono stran reke, predno je nastopila motorizirana pehota in prekoračila reko, ter zavzela na ono stran že nad sto vasi in na-selj. Reka Dniester je bila še zadnji up na obrambno črto nacističnih sil v južni Ukrajini in meji sovjetske Besarabije, ki se pa ni obne-sil in je celo postala grob tisočim bežečih Fritcov, ka-teri so ošabno in bajeslovno korakali v paradnem maršu po Ukrajini, zdaj pa odla-

gali puške, ročne bombe, naramnike ter ogromno voj-no opremo in se podali v obupen beg.

Oddelki Maršala Koneva so utrdili svoj položaj čez reko Dniester in so komaj nekih par milj od reke Prut, presekali zaeno posredno železniško pot Odesa-Černo-vice ter z tem postavili v past nacistične sile zbrane okrog Nikolajeva in področ-ju Odese, ob črnem morju.

Dokler so oddelki sovjetskih čet Maršala Konev pre-koračili reko Dniester in na-daljujejo ofenzivni pogon za bežečimi nacističnimi silami, oddelki Maršala Žukova, prve Ukrajinske armade, so zavzeli Kremenets, važno utrdbo nekih 71 milj vzhod-no od Lwowa, ter so zaeno tudi že v predmestnih utrdbah tega mesta. Bolj severo-zapadno in sicer ob železniškem spoju Kijev-Warsawa, Kovel, pritiskajo drugi od-delki prve Ukrajinske arme-de.

Z kakšno naglico in od-ločnostjo nastopa Rdeča Ar-mada je ugotoviti iz tega, da

so tri armade, južna, južno-zapadna in severozapadna armada, zavzele v enem sa-mem dnevu nad 330 vasi in naselj na 500 milj na dolgo raztegnjeni bojni črti. Še bolj značilno je dejstvo, da je Rdeča Armada prekoračila že precejšnje število rek in z tako činkovitostjo, da je njeno ofenzivno nastopanje se nadaljevalo vse skozi od lanskega leta. Toda preko-račitev reke Dniester, je do-kaj vzbudila pozornost zu-najnih krogov, kakor tudi salitetnih priveskov. Nastopilo je vidno trenje in razna napovedovanja. V kolikor se tiče salitetnih priveskov Madžarske, Rumunije in Finske, ni podlage za dozde-vanja na dogodke. Vsekakor bolj važno je vprašanje usta-novitve druge fronte v za-padni Evropi, kakor tudi več-je akcije v Italiji.

Razne napovedi, priprave, ter bombardiranje s zraka, ne bo ustanovilo drugo fron-to tako dolgo, dokler se na-ša armada ne izkrca na dru-go stran kanala, ki je komaj 21 milj širok.

PRISEGA JUGOSLOVANSKIH VOJÁKOV V U.S.S.R.

(Brzojavno Edinosti od Vse-slovanskega Odbora)

Moskva — Odbor za pu-blikacijo Vse-slov. Odbora vam pošilja članek E. I. Sofronov, ob priložnosti sve-čanih obredov prisega jugo-slovanskih vojakov v Sovjet-ski Uniji, ki se glasi:

"Velemir Vlahović, zelo znana osebnost v jugoslovanskih krogih, je v imenu Maršala Tita in Narodne Osvo-bodilne Armade izročil tro-barvno zastavo, plavo, belo in rdečo z petokrako sredi-bele proge, podpolkovniku in poveljniku jugoslovanskih edinic v Sovjetski Uni-ji, Marko Mesič. Pri vročitvi zastave, nagovoril je v krat-kem nagovoru častni pomen zastave in junaške Narodne Osvobodilne Armade. Nato je podpolkovnik sredi razvr-ščenih vojaških edinic po-pleknil in kleče poljubil za-stavo! Temu so sledili tri gromki kliči: "Živel Maršal Stalin!" "Živel Maršal Ti-to!"

Zastava je nato vročena visoke in močne rasti, na-redniku Buzarov, na kar so

se vršili cerkveni obredi bla-goslova z strani duhovnika Anton Vlis, pravoslavnega duhovnika, Dimitrij Cvetkov in pa nadomestnika musli-manskega duhovnika, po-poročnika Aleksandra Čilim-djič. Zastava je zatem pre-nešena na počastno mesto na pročelju pred zbranimi edinicami jugoslovanskih do-brovoljcev razvrščenih po vojaških enotah.

Vojaki so oboroženi z "tommy puškami", strojni-cami, možnarji z proti-tan-kovskimi topi, ter z moder-nim orožjem, katerega je dal narod Sovjetske Unije svojim jugoslovanskim brat-om!

Nato je sledil svečani ob-red prisega, katero so voja-ki in častniki ponavljali za podpolkovnikom Marko Mesičem. Prisega je kot sledi:

"Jaz prisegam z častjo mojega naroda, da bom vda-no in zvesto služil v oddel-kih jugoslovanskih dobro-voljcev, neodvisnih oddel-kov Jugoslovanske Narodne Osvobodilne Armade v Sov-jetski Uniji. Da bom zvesto

služil svojemu narodu; da se bom boril proti okupatorjem in izdajalcem v naši domo-vini — sovražnikov — svo-bode in pravice, na sovjetsko-nemški bojni črti ali pa kjer koli bo potrebno!

"Jaz prisegam da bom zvest in discipliniran in zve-sto izvrševal zapoved mojih predpostavljanih!"

"Jaz prisegam da ne bom odložil orožja dokler ne bo moja domovina očiščena od okupatorjev in odkler ne bo zagotovljena mojemu narodu pravica in svoboda!"

"Jaz sem pripravljen spre-jeti kazen za kršitev moje prisige!"

"Smrt fašizmu!" "Svobo-da narodu!"

Na to so ponavljani grom-ki priklizi: "Živijo Maršal Stalin!" "Živijo Maršal Ti-to!"

Na govorniško mesto je nastopil vojak, Šikič, Hrvat. Govoril je s globokim sočut-jem rekoč: "Jugoslavlani." Mi se bomo borili do zadnje kapi krvi, za blagostanje, srečo in svobodo našega na-rodov. Branislavljević, Srb, in Enčič, Slovenec sta izjavila: "Naša prisega naši zastavi in naši domovini, je zvesta prisega!"

Nato so vojaške edince v paradni povorki korakale izpred odra, na katerem je vihrala zastava Narodne Osvobodilne Armade, narod-ne zastave Sovjetske Unije, Vel. Britanije in Združenih držav.

Oddelku strojničarjev in možnarjev, je sledila topniš-ka anti-tankovska baterija in drugi kratko metni topniški oddelki. V počastni poz-drav generalu poročniku Gundorov, predsedniku Vse-slovanskega Odbora, zastop-nik Maršala Žukova, sveta narodnega komisarijata, ter drugim narodnim predstavnikom narodnih oddelkov v Sovjetski Uniji, Major-Gener-al Berling, vrhovni povelj-nik prvega korpusa poljskih oddelkov; Major-General Pika, glavni vojni predstavn-ik čehoslovaške, Brigadir-general Petit, predstavnik Francoske vojske in misije, ter število poročevalcev so-

TITOV ODGOVOR SIMIČU I LAZIČU

Moskva — Maršal Tito je odgovoril poslaniku Sta-noji Simiču in vojnem atašeju Loziču. Omenjena sta pred nedavnim se odrekla služiti bivši zamejni jugoslovanski protinarodni vladi in se stavila na razpoloženje Maršalu Titu. Njegov odgovor Simiču se glasi:

"Vaš postopet in odrekanje služiti izdajalski jugo-slovanski vladi v zamejstvu, je važen korak kot resnične-ga patriota, dostojnega sina svoje zemlje. Vi ste z tem dali veliko uslugo stvari osvoboditve in vzpostavitvi re-snično demokratske Jugoslavije. Ostanite na svojem polo-žaju do nadaljnjega obvestila in delujte kolikor več za interese narodno osvobodilne borbe Jugoslavije."

Smrt fašizmu! Svoboda narodu!

ODGOVOR VOJNEMU ATASEJU, LOZIČU:

"Jaz smatram vašo odstavko s položaja vojnega ata-šeja in vaš odkaz služiti protinarodni vladi Purča v za-mejstvu, delom resničnega patriota in oficirja, kateri smatra za svojo obveznost služiti narodu."

Vaša trpeča zemlja ceni vaš korak, ki ste ga pod-vzeli. Ostanite na svojem položaju dokler ne dobite na-daljnji ukaz. Delujte v interesu naše naporene borbe za svobodo in neodvisnost naroda Jugoslavije."

Oba odgovora sta podpisana: "Predsednik Narodne-ga Osvobodilnega Odbora Jugoslavije, Tito."

PARTIZANI ZDROBILI NAPADE ČETNIKOV IN NACISTOV

Nad 1900 sovražnikov pobitih in zaplenjena
večja količina vojne opreme

London — Glavni stan Maršala Tita, poveljnika Na-rodne Osvobodilne Armade v Jugoslaviji, naznanja, da so partizanski oddelki zdro-bili napade četnikov in naci-stičnih okupatorjev v Bosni, Črni gori in Sloveniji. Čez 1900 sovražnih vojakov in častnikov je padlo v teh bit-kah.

Nacistična ofenziva, ki se je pričela pred dvema ted-noma, je torej doživela uspeh prejšnjih v Jugoslaviji. Ena nacistična kolona je bi-la zdrobljena ob Savi, druga Novem Mestu in Kočevju v Sloveniji, druga pa v bližini Lastve, Hercegovina, Trebi-nja in Mostara v Bosni. V slednjih pokrajinah se boji nadaljujejo na več krajih, kjer so pa partizanski od-delki potisnili sovražne sku-pine iz njihovih položajev, razstrelili železniško progo in železniške postaje.

Oddelki narodne osvobo-dilne vojske so z uspehom zadržali mesto Kalinovik.

Med tem značilno je, da so oddelki narodne osvobodil-ne armade v Sloveniji odbi-žali vojno incitativo v svojih rokah navzlic zaporedoma koncentriranih nacističnih na-padov. Kakor pri Novem Mestu, Kočevju in ob želez-niški progi Rakek-Trst, tako tudi ob reki Soči v Primorju. V teh bitkah je bilo ubitih večje število sovražnih voja-kov in častnikov, ter zaple-

KRATKI PREGLED ZAD- NJIH VESTI

Iz bojazni pred nastopa-njem Rdeče Armade in na-rodnom odporom salitetnih držav, vesti trdijo, da so na-cistične oblasti okupirale ob-last v Madžarski, Rumuniji in Bolgarski. Neki krogi do-zdevajo približno nekaj ta-kega da se zna dogoditi tudi v Franciji.

Doznava se tudi, da je Hitler dal usmrtiti že tri svo-ja generala, kateri da niso hoteli izvršiti njegovo zapo-ved ob kolenu Dnjepra s protinapadom in z tem spre-čiti "katastrofo" nacističnih sil na južni črti.

jetskega in zunajnega časo-pisja.

Legal je že večerni mrak in nedaleč stanovanja Ju-go-slovanskih vojakov, kjer se je vršila prva njihova sve-čanost, so vidni znaki da se nadaljuje. Srbi, Hrvati in Slovenci, skupno so prepe-vali narodno himno, na ste-nah so pa napisali: "Smrt fa-šizmu! Svoboda narodu!"

Zastava ki je bila topot izročena tem oddelkom, de-jansko izraža narodno osvo-bojenje od nemških okupa-torjev.

njena večja količina vojne opreme.

Partizanski oddelki so iz-vedli zadnjega tedna drzen napad na Reko. Poročilo za-ekrat ne omenja večjega uspeha, razen zastojav v pro-metu po železnici za dobavo nacističnim silam s katerimi pa sodelujejo preostanki Mi-hajlovičevih četnikov. O tem sodelovanju prinaša vest sa-litetni radio iz Budapešta. Iz drugih virov vesti pa trdi-pa, da bo Mihajlovič ponudil "mir" Nemcem! Od izdajal-skih skupin ni pričakovati drugega, kakor mešanico pojma in pa zločine.

ZAKON PROTI RASNI DISKRIMINACIJI

Toronto — Pred nedavnim vlada v provinciji Ontario, je razen formalne izjeme sp-rejela skoraj do cela načrt zakona proti rasni diskrimi-naciji, ki ga je podnesel vla-dni zbornici poslanec delav-ske progresivne stranke, J.B. Salzberg.

Kakor razvidno načrt tega zakona je prišel tudi pred zbornico federalne vlade in je šel skozi prvo čitanje v poslanski zbornici.

Omenjeni zakon v glav-nem določa omejitev rasne diskriminacije, po verskih ali pa rasni pripadnosti, ome-ijtev notrajnega ščuvanja in izzivanja če je to potom ti-ska, govora ali pa drugače in je v tem oziru tudi dolo-čena gotova kazen.

Med tem značilno je, da je omenjeni zakon izzval nezadovoljstvo ravno pri onih krogih, ki so sicer na zvit način dajali potuho Neki katoliški krogi so se kritično izrekli proti rekoč, da je z tem omejena njihova kritika proti protestan-tom, obratno so pa protes-tanti izrazili neje voljo vsled kritike proti katolikom. Mestni časopis "Globe and Mail" je šel celo tako da-leč, da je trdil, češ da je z "Toronto Star" itd.

Nič izvenrednega ni pri takih krogih s ozirom na zakon, ki dejansko omeju-je rasno diskriminacijo, ka-teri gledajo samo na svoje interese. Sprijaznili naj bi se s neljubo resnico, da je dosti tujezemcev zapostav-ljenih vsled rsane diskrimi-nacije tako na delu, kakor tudi v drugih zadevah. Če smatramo potrebo enotnosti naroda kot edinj zaključek za uspešno zmago nad so-vražnikom in potrebo za nadaljni gospodarski napre-dek dežele, tedaj je pač na svojem mestu zakon, ki bo stopnjema odstranil notrajni jez proti narodni enotnosti in tudi obćemu napredku.

Poveljništvo zavezniških sil v Vel. Britaniji s leve na desno sedeči: Maršal, Arthur Tedder, general D. D. Eisen-hover, B. L. Montgomery. Stoječi gen. N. Bradley, adm. B. Ransey, T. L. L. Mallary in W. B. Smith.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaro-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.

Proti narodni elementi ne počivajo

Napačno bi bilo misliti, da se bodo protinarodni elementi okrog srbske Obrane, hrvaškega "domobrana" in oni verski krogi med Slovenci, ki se kritično ponašajo napram svetovnemu pisatelju Louisu Adamiču in še bolj sloviti Narodni Osvobodilni armadi, zadovoljili le s kritiko in obrekovanjem. Enako napačno tudi trditi, da se bodo ome- jili le na tem predmetu s ozirom na marsikatero zadevo tekoče dobe na zunaj in znotraj.

Naš sosednji tisk, oziroma Združeni Odbor južno-slovanskih Amerikancev in odbor Slovenskega Ameriškega Narodnega Sveta, opisuje "slučaj" v Gary Indiana radi shoda, kjer je imel nastopiti Louis Adamič kot glavni govornik, povedati resnico o Jugoslaviji in kako bodo dogodki na Balkanu prizadevali življenje Amerike.

Predmet sam ob sebi pove svojo važnost za trezno mislečega človeka, da ne pomeni pretepanje in izzivanje, pač pa resno razlago, ki se življenjsko in narodno tiče vsakega rodoljuba ne glede na njegovo ali njeno drugačo pripadnost. Vzlic temu hotelo se je sprečiti ta shod, oziroma nastop Adamiča, sicer na preprečen način.

Težko je verjeti da je šolski odbor ki je dal dvorano v najem, prišel sam na svojo roko do zaključka, da bi se odpovedalo dvorano in z tem sprečilo "izgrede". Vseka- kor vračanje je kdo naj povzroči izgrede in na podlagi česa tak zaključek?

Če trenutno vržemo pregled na tekoče razmere in položaj v svetu, so vidni znaki da protifašistična koalici- ja postaja iz dneva v dan sicer zmagojuči faktor in fašistična koalicija drsi k sramotnemu zatonu, oziroma pred narodno sodbo. Z tem seveda zaeno postavlja v pro- tinarodni tabor raznovrstne elemente, ki so dosedaj pod raznovrstnimi izgovori bili v vrstah takozvanih tožencev, brez podlage za obtožbe.

Vprašanje je, kaj in koga obtožujemo?

Naprimen, pred nedavnim Lord Lang, bivši nadškof Kantenburški in škof Chichester, sta se postavila na vo- dilno mesto in naslovila apel zaveznikom in javnosti, da se preneha s bombardiranjem nemških mest, ker da kaj takega ni človeška dostojnost. Temu apelu so se seveda pridružili visoki verski krogi v Združenih državah na enak način in izdali "manifest" zlasti proti bombardira- nja Rima, pod oblastjo nemških fašistov. Značilno pa je, da je omenjeni "manifest" teh krogov v Vel. Britaniji in Združenih državah, dobil samo en podpis tukaj v Kanadi.

Sedaj pa obudimo spomin s druge strani in sicer one o kateri se delajo pozabljivih ti krogi.

Dokler so nemški "Junckerji" vničevali Katedrale v Angliji, Jugoslaviji, Grčiji, Sovjetski Uniji in drugih evropskih državah, vničevali na tisoče in tisoče ljudstva in ogromna materialna sredstva, da celo zgodovinske spo- menike iz pra-starih časov, nikjer nismo opazili "manifest", da se preneha s nečloveškim postopanjem in bombardira- njem; da se preneha s umorom na tisoče nedolžnih otrok, žena, mater in starčkov kot talci. Da — nismo sli- šali besedice ki naj bi vsaj sočutno olajšala narodno gorje, ne od prej omenjenih krogov; ne od patra Ambro- žiča; ne od srbske Odrbane in ničesar od raznih obto- žencev, ki so se pojavili pozneje v javnosti sicer v različ- nem obliki in s različnimi tožbami.

Vredno si je zapomniti, da so to bili prvi dnevi fa- šistične agresije, ko se je napovedovalo, da "ni sile na svetu, ki bi strla moč nemški armadi." To je bila doba, ko so posamezni krogi ustvarjali upanje na izhod vojne ne po načelih zavezniškega sporazuma, ne po načelih Atlantskega Čarterja kjer naj narod sam odloča o svoji usodi za bodočnost, marveč načelih, ki bi nudila mnogim bivše sedeže za prav dobrim zaslužkom in močjo oblasti na račun narodne bede in stradanja.

Ti dnevi so kakor razvidno šteti. Končno doba za kaj takega izumira! Toda spričo tega, pojavljajo se ele- menti zdaj, ko se bliža konec nemškimi in drugim zlo- čincem za narodno in ljudsko gorje; zdaj ko je narod zbral po krvavi in razdani poljani svoje do kosti izrpa- ne sile ter jih zvrstil v močan tabor pravičnih za dejanski pomen verskih, narodnih in socialnih svobod- ščin, za dejansko demokracijo in narodno svobodo. Zdaj napovedujejo: "Prizanesite nemškimi vojnimi objekto- m, prizanesite Rimu, kjer je vtorjena fašistična armada in čaka s orožjem proti naši armadi, naših sinov in hčera, ne glede na to, da je Rim. In končno zakaj govoriti resni- co o Jugoslaviji, narodni enakopravnosti in narodni svo- bodi. Po logiki takih, naši junaški bojevniki naj bi postali zdaj usmiljenega srca napram okupatorjem in narodnim izdajalcem, ki so odgovorni za milijone ljudskih žrtev in milijarde denarnih vrednosti v materialni ozirih.

Daleč od zamisli da bi odobrvali pobijanje naroda. To je sredstvo in izum fašističnih zločincev! Toda enako daleč od izjav in napovedi teh in takih krogov, dokler so fašistične tolpe na tujih tleh; dokler prizadevajo strašna in neopisiva zločinstva nad ljudstvom; dokler tisoči in tisoči trohne v ječah in koncentracijskih taboriščih za "zločin" ki so djali: Slovenci smo — Hrvati smo! Srbi, Macedonci, Grki, Belorusi, Ukrajinci, Francozi, Norvežani, Angleži in Amerikanci, da bi zagovarjali usmiljenost srca napram fašističnim zločincem ne glede kje in v kate- rem mestu se nahajali. To je neizprosni boj! Boj za na- rodno čast, pravico in človekoljubje!

Mesta in Katedrale je in bo narod zgradil! Ni pa mogoče obuditi milijone ljudskih in nedolžnih žrtev nazaj k življenju! Teh ne sme pozabiti ne krščanska in ne ljudska duša! Ne sme jih pozabiti svobodoljubci svet in dopustiti, da bi bili njihovi grobovi vznemirjeni z novimi in še strašnejšimi žrtvami edino za voljo okorelih ozkih in protinarodnih elementov!

Če je v tem oziru kdor bolj vdano in požrtvoval- no sočustvoval s narodom in v strašnih njegovih mukah olajševal njegove rane, tedaj so na prvem mestu naši trpeči bratje in sestre v stari domovini sami, na drugem pa ljudje po vzoru Louisa Adamiča, vzorcu Združenega odbora južnoslovanskih Amerikancev, SANS in po vzorcu Zvez Kanadskih Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Skupno, ta resnost postavlja naloge enako pred naše sosednje rojake kakor tudi pred nas tukaj, da založimo vse sile in moči za zmago ne glede na trud in delo, pripadnost ali pa spol. V tem pravcu dela oživljamo naj- svetejše ideale bratsko in narodno solidarnost, za demo- kratične svobodščine, za pravico in svobodo naroda in človeštva.

To je zaeno poraz proti-narodnih elementov!

SLOVANSKI KONGRESI
IN SESTANKI

Prvi slovanski kongres se je vršil v revolucionarnem letu 1848 leta v Pragi. Za njegov sestanek se je izrekel pred vsimi drugimi Ludvik Štur; zatem Poljaki iz Poz- nanja in Hrvat, Ivan Kuku- ljevi. Za najbolj primerno mesto za njegovo zborova- nje, so tedaj smatrali Prago. Znani Zd. Tobolka je pisal v "Česki politiki" tretji del, stran 81.: "Če tudi se je rodi- la zamisel za slovanski kon- gres v en in isti čas med raz- nim slovanskimi narodi, gre zaslug za njegov sestanek na prvem mestu Čehom". V očeh Kolara, Čehi so bili du- hovni očetje slovanske soli- darnosti, Čehi so se trudili da se je zamisel uresničila in radi tega je pripisati zas- luge za slovanski kongres njim".

Podtaknitev za sestanek kongresa je prišla od avstro- ogerskih Slovanov z ene od frankfurtskega kongresa in prvih pojavov ojačenega formiranja pangermanske- ga pokreta in z druge stra- ni neprestanega porasta ma- džarskega šovinizma, ki je stopnjama odnarodoval Slo- vake in druge Slované žive- če v Madžarski.

Kongres je zboroval od 2 do 12. junija 1848 leta. Zad- nje njegovo zasedanje je ka- teremu niso prisostovali vsi de- legati, se je vršilo dne 16 ju- nija istega leta.

Na kongresu je zastopan cvet slovanskih narodov, ka- kor je bil zastopan v Frank- furtu cvet Nemcev. Kongre- su so prisostovali delegati iz Česke (med ostalimi: Fr. Palački, K. Gavliček, I. Šafa- rik, Fr. L. Riger), iz Morav- ske (med ostalimi I. Gele- let), iz Slovaške (I. M. Har- ban, M. Hožda), Poljaki iz Poznanja, Galicije in iz Ber- lina, Jugoslaveni (med osta- limi Vuk Karadžić, Stanko Vraz) in znani ruski revolu- cioner M. Bakunin, skupno okrog 350 delegatov. Kong- res se je moral zaključiti pred določenim časom, vsled znane vstaje v Pragi na dan sv. Trojice.

Danes in če tudi že potem po številu vse — slovanskih sestankov v Moskvi, za nas je posebno značilen manife- st narodom Evrope, ki je bil prečit na kongresu v Pragi in sprejet na njegovem zad- njem plenarnem zasedanju 12. junija. Dne 13. junija Po- ljaki, Srbi in Hrvati, so mo- rali hitro odpotovati na os- novi ukaza narodne straže, kneza Lobkovic. Manifest je izdelala diplomatska sek- cija kongresa, posebno njeni člani — Čeh Zah in Fr. Pa- laski, Poljak, Libelt in Rus,

Bakunin. Iz manifesta se je enako čul odmev februarke francoske revolucije, ki je povzročila revolucionarno razpoloženje po celi Evropi, okovano v absolutistične re- žimske verige. Vsled tega naj navedem samo oni odstavek, ki ga je napisal Palački: "Mi se odrekamo in sovražimo ob- last drzne sile, ki si postavlja privilegije, kakor tudi raz- like v političnih pravicah; zahtevamo za vse enakopra- vnost pred zakonom v ena- ki meri pravic in določb za vsakega; tam kjer se med milijoni rodi če tudi en sam človek kot suženj, tam ni prave svobode. Manifest za- hteva preureditev Astro-Ogar- ske monarhije v zvezo ena- kopravnih narodov, a da se zavaruje, seveda, enotnost mornarije. Ta manifest je sprejet pod gromom topov in pušk, vstaje v Pragi.

Drugi slovanski kongres se je vršil v Moskvi leta 1867. Sklican je v zvezi etno- grafske rastave, ki jo je organizirala Imperatorska Zveza prijateljev prirodnega nauka. Zveza je pozvala na rastavo predstavnike slo- vanskih narodov. Na rasta- vo so prišli poleg Čehov, Slo- venci, Bolgari, Srbi, Hrvati in Rusi. Poljaki so se odre- li prisostovati rastavi. Na čelu češke delegacije, so bili: Fr. Palački, Fr. L. Riger in Fr. Brauner. Poljaki so nago- varjali Čeha, da bi ne šli v Moskvo, da ne demonstira- jo simpatij napram carske- mu režimu, kateri je bolj in bolj preganjal Poljake in pred štirimi leti pred tem sestankom, zadušil v krvi poljsko vstajo 1863 leta. Proti sodelovanju na rastavi je izstopil z strani stališča Poljakov, I. V. Frič. Znano je tudi, kako je Fr. Palački ostro obsodil ruski absoluti- stični centralizem v katerem je uvideval nevarnost za vso Evropo. A je kljub temu od- potoval v Moskvo pozneje, namreč v letu 1867 in pred vsem radi tega, koje bil iz- dan dne 17. februarja istega leta kraljevski ukaz, kateri je objubil Madžarom izena- čenje pravic in izvolitev svo- jega odgovornega ministe- rstva in predajo Sedmogra- skega. Na ta način oblast Av- stro-Ogerske, je bila razde- ljena izmed nemškega in madžarskega naroda, nam- reč rodil se je dualizem (dvojna monarhija) in Pa- laski je izgubil vero, da se mornarijo more pretoriti v pravično državo napram v- sim narodom. Njegova do- stikrat in nepravilno ponav- ljana izreka je bila: "Ako bi ne bilo Avstrije, bi jo mo- rali izmisliti", je zamenjana

"Mi smo živeli prej brez Av- strije in bomo živeli tudi brez nje" Čehi so uvideli v tem de- monstracijo misli, da majh- ni slovanski narodi niso ravo- no toliko osamljeni, da bi se nemška nadutost mogla norčevati njihovega nacio- nalnemu razvoju in odrekati jim slavno preteklost in močno bodočnost" (Topolka, tretji del, str. 315-316). V tej zavesti jih je ojačalo tudi to, ker so v svoji politiki v odnošajih napram Dunaju, zapuščeni od vseh razen Slo- vencev, zapustili so jih celo vsi čislatelji Slovanov in predvsem galicijski Poljaki, na katere so mnogo polaga- li.

V Moskvi je skrbel dr. Ri- ger, da naredi dobro razpo- loženje napram Poljakom, a je naletel na močan odpor. Namreč v Moskvi so se usta- novili razne naučne grupe, ki so se posvetovale o nači- nu o ustvarjenju slovanske solidarnosti. Njihov dogovor o tem se glasi: 1 — Ne manj kot enkrat v dve leti naj se vrši vseslovenski kongres v mestu, ki se naj določi prej. 2 — Na takem kongresu naj se svobodno razpravljajo vprašanja, a književnost, umetnost in obče duhovno enotnost Slovanov. 3 — Ta- ka vprašanja naj bodo do- stavljena kolegijalno v od- nošajih slovanskim kongre- som učenjakov, književnikov in umetnikov. 4 — Kongresi naj bi se održavali med 1. avgustom in 1. septembrom. 5 — Potreba slovanskega fonda književne in duhovne solidarnosti vseh slovanskih narodov. Bodoči slovanski kongres se je imel vršiti 1869 leta v Beogradu. Dalje je sklenjeno, da se izdela s pomočjo vseh slovanskih književnikov enotna termo- logija vseh točnih nauk.

Na potu v Moskvo med Čehi se je pojavilo rusofilst- vo in med onimi krogi, ki so za času vstaje leta 1863 po- kazali velike simpatije na- pram Poljakom. Na ta način se je zgodilo tudi to, da je leta 1863 "Ideje avstrijske države" napovedoval in se pretil Fr. Palački kot: "Dan proglasa dvojne mornarije je po nezlomljivimi zakoni prirode tudi dan kali pansla- vizmu v svoji najmanjši za- željivi obliki" (Tobolka str. 315) Rusofilski panslavizem, je dokaj pogoršal odnošaje med Poljaki in Čehi.

Kongres v Beogradu se ni vršil, kakor je bilo določeno za leto 1869. Prilike na Bal- kanu niso dopuščale. Nasle- dnji kongresi održavali so se v Petrogradu in Pragi le- ta 1908 in v Sofiji leta 1910.

Ob tretji obletnici na-
rodnega revolta

Tretja obletnica narodne- ga revolta v Jugoslaviji, se vrši, kakor se je tudi pričela v krvavi bitki; za življenje in obstoj; za narodno enakop- ravnost in narodno osvobo- denje od stoletnih zunajnih tlačiteljev in notrajnih naro- dnih izkoriščevalcev. Ta kr- vava bitka se je začela ob pol ni meri narodnega gorja in po izdajalskem tripartitnem paktu na Dunaju v letu 1941. Toda, če tudi v tretji oblet- nici krvave, a vendar častne bitke za stare in narodne pr- avice, ter že na tisoče gro- bov narodnih sinov in hčera na bojni poljani in njenem zaledju, ona izraža simboli- čen pomen ne samo trojnega naroda Jugoslavije, marveč simbol v prvih vrstah svobod- oljubnega sveta, za nardi- ni obstoj in narodne pravice.

Jugoslavija, ni industrijs- ko razvita država, nima svoj- jih tržišč in ne poseduje ko- lonijalnih posesti, da bi bila "čislana" po bogastvu ali pa po notrajni socialni in nardi- ni uredbi. V tem oziru ni- ma nikake prednosti v demo- kratičnem svetu, razen onih sebičnih krogov, kateri so skrbeli da so rastle delnice in masni dohodki, ne glede na to, kako je narod stradal in kako je narodno gospo- dastvo šlo na beraško palico. Zahvaljujoč se bivšim nazi- dajškim elementom na ob- lasti, zunajni svet jo je bolj

poznal po notrajnih nemirih, narodnem in socialnem za- postavljanju ter tudi, kot del enostavno "nekulturni Bal- kan", kakor pa v bistvu na- rodne duše in narodnega ra- zumevanja.

To ni slučajnost, da je bil narod tako v Jugoslaviji ka- kor na Balkanu v splošnem, tako znan. Odgovor bomo dobili v razvojni povesti no- trajnih režimov in pa sovra- žnih vpadov na slovanski te- ritoriji Balkana. Dokler so notrajni režimi bili vse dru- go prejši, kot narodnjaki, svo- je čase prej Nemci in Avs- trijci, kot pa Balkanski juž- ni Slovani, Rim in Berlin, ngnedno shajališče sovraštva in intrig proti Slovanom, sta jim bila vedno bližje kot pa recimo Moskva.

Sodočnost je najbrž enkr- at in za vselej odkrila pred celim svobodoljubnim sve- tom tako zunajnega sovra- žnika Slovanov, kakor tudi notrajne malikovalce v "ime- nu" Slovencev, Hrvatov, Sr- bov in Balkana v splošnem.

Mera je bila do vrhu pol- na in pričelo je kipeti notra- jno neurje stoletnega gorja v narodnih, socialnih in po- litičnih ozirih.

Jugoslavija 1918-44

Jugoslavijo je zatekla se- dajna vojna, na robu njene- ga gorja. Kakor je omenjeno njena notrajna uredba, je

En uvodnik in njegov pomen

(Dd Združenega odbora J. S. A.)

Razbistrovanje jugoslovan- skega vprašanja v ameriški javnosti gre z brzim korak- om naprej, ugledni newjor- ski list "The Herald Tribu- ne", je v svojem iztisu od 15. marca t. l. prinesel sledeči uvodnik o Jugoslaviji.

"Obisk dvajsetletnega kralja, Petra II v Londonu je eden od najnovejših od serije dogodkov, ki pričajo, da si Velika Britanija priza- deva z vsemi močmi, da pri- de do kakega političnega sporazuma med mladim kra- lejem in maršalom Titom. So pa mnoge zapreke, katere bo treba premostiti preden bo mogoče kaj takega dose- či. Peter se dozdaž še ni do- ločil prekiniti stikov s pans- rbskimi voditelji, kateri do- minirajo njegovo vlado v zamejstvu in katero Tito in njegovi pristaši prav pošteno mrzijo. Mini- strski predsednik te vla- de g. Božidar Purič, je spre- mil kralja v London in nje- gov vpliv se očituje iz prog- rama, katerega je rečeno, da je Peter predložil premierju Churchill. Ta program za- hteva sodelovanje med Titom in Mihajlovičem in pa, da Tito dovoli Mihajlovičevim silam, da pridejo v Črno go- ro in se ustanove na Jadrans- ki obali, da bodo tako mogli prejemati pomoč od zave- znikov v Italiji.

Vsakdo, ki je kakor mr. Churchill, dobro poučen o položaju v Jugoslaviji, mora uviti, da potoki krvi, ki de- le partizane in Mihajloviče- ve četnike, so pregloboki, da bi bil mogoče kak tak prakti- čen sporazum. Izgleda pa, da obstoja možnost, da se je ministrski predsednik ki je realist, odločil za izpustitev Puriča in Mihajloviča iz kak- ršnega koli sporazuma med Titom in kraljem. O tem pa bo moral Peter še le prepi- čati in brezdvoma bo zato uporabil močan argument, da edina prilika mladega monarha za obdržanje pre- stola, če ga bo sploh obdržal, je sporazum z gibanjem, ka- tero je tako na široko razvi- to in še narašča ter je delež- no splošne podpore ljudstva v njegovi deželi.

Tudi ako bi mladi kralj, ki je nedozorel za njegova leta in je posvečal malo re- šničnega zanimanja politič- nim stvarim — uvidel stvar- nost takih argumentov, osta- neše vedno vprašanje, če bo Tito sploh hotel taj slišati o kakih pogovorih. Po gotovih znakih bi bilo misliti, da bi bil pripravljen na to. Poslal je svojega vnajnega ministra dr. Josipa Smolaka v Itali- jo, da tam konfirira z zave- zniškimi predstavniki. On se zaveda, da je njegovi stvari

Zbranih nad tri milijone
dolarjev

Toronto — Nacionalni od- bor za zbiranje pomoči Sov- jetski Uniji je naznanil ta teden, da je bilo dosedaj zbrano za pomoč Sovjetski Uniji, \$3,327.807.

Ta vsota je bila porablje- na največ za nakupitev raz- nih potrebščin, poleg obleke in obutve, zdrvil in zdrav- niških potrebščin.

Mesto Toronto, ki je pre- vzelo patronat mesta Stalin- grada, je zbralo na "tag day" nad 38.000 dolarjev. Tudi druga mesta v deželi ki so prevzela patronat po- sameznih mest v Sovjetski Uniji, so zbrala precejšno vsoto denarja za to plemenito in nadvse vredno svrlo.

POPRAVEK

V iztisu lista št. 51, je prišlo do neljube pomote, namreč dogodila se je tisko- vna napaka z tem, da so bili nehoti izpuščeni izdatki za Konvencijo in razsodišče, ki znašajo vsoto \$1.426.53. To vsoto je potrebno pristeti k skupnim izdatkom.

Prosimo vsled tega da se gornje vpošteva, prizadete da nam pa oprostite.

Obenem vsota za tiskovni sklad \$26.00, ki je zbrala jo Mrs. Antonija Lavrič v Chaput Hughes, naj se pri- števa k skupni vsoti za ti- skovni sklad iz Kirkland La- ke, katera bo potem takem znašala \$80.75.. Ured.

potrebna podpora srbije, kjer uživa kraljeva hiša Ka- radžordžević še veliko spo- štovanje. Mogoče je, da bi pristal na formiranje vlade pod kraljem Petrom dokler traja vojna, ter bi tako dobil uradno priznanje Vel. Brita- nije in aktivnejše sodelova- nje Srbov v njegovem pok- retu odpora. Ali tudi v tem slučaju bi najbrž zahteval, da se po osvobojenju Jugo- slavije da ljudstvu priliko, da samo odloči, če hoče kra- lja nazaj ali pa ne.

Mnogi iskreni pristaši in prijatelji Tita so uverjeni, da bi južnoslovanski narodi, ko bi jim bila dana prilika, od- klonili Petra in mornarijo. Karadžordževa hiša ni pri- ljubljena med Slovani zunaj Srbije. Partizansko gibanje stremi zatem, da združi Hr- vate. Srbe in Slovence ter bo- kolone morda pritegnilo še Bolgare in Macedonce v ob- sežnejšo Balkansko federa- cijo. Ako pa bi se to gibanje povežalo za stalno s kraljevo hišo Srbije, tedaj bi bila s tem zadana nepopravljiva škoda možnosti dosege take federacije.

Velike važnosti je dejstvo, da konservativni republikan- ski list kot je "Herald Tribu- ne" uvidi, da bi kralj Peter o katerem očitno nima najboljšega mislenja, koris- til nadanenu razvoju jugo- slovanske edinstvi. To je do- kaz, da je ameriški svet pri- pravljn, da podpre z vsemi močmi težnje jugoslovanske- ga ljudstva.

Uvodnik "Herald Tribune" sam je prav z eno izjemo: V njem se še vedno zastopa težnja njenega dopisnika Vilsona, ki je Fotičev prija- telj, namreč da je večina Sr- bov za kralja. Vsakdo, ki sle- di dogodkom v Jugoslaviji ve, da Srbi ne igrajo nič ma- njšje vloge v Osvobodilnem gibanju, kot Hrvati ali Slo- venci. Sicer pa bo sčasoma tudi ta težnja in netočnost izginila, kot so izginile dru- ge v — košu.

Narodni Osvobodilni pok- ret danes priznava vsi po- litični realisti, kot edino pre- dstavnitvo naroda —

Z. O. J. S. A.

Premijer King naznanil
sporazum vzajem-
ne pomoči

Ottawa — Pretklega te- dna premijer King je nazna- nil v poslanski zbornici pact vzajemne pomoči s Vel. Bri- tanijsko, Sovjetsko Unijo, Av- stralijom in zaeno tudi s drugimi zavezniškimi drža- vami. Napram temu spora- zumu Kanada bo založila zavezniške države s vojni- materialom v vrednosti od sto milijonov dolarjev.

Sporazum s Vel. Britani- jom in Sovjetskom Unijom, je podpisan v Ottawi dne 11. februarja, s Avstralijom pa 9. marca. Druge države ki so podpisale sporazum vzajem- nepomoči so: Kitajska in Francoski Odbor narodnega osvobojenja, generala De Gaul.

Ta sporazum ne predvide- va kredita v denarju, mar- več v raznih drugih sredst- vih blaga, oziroma vojnega materiala zavezniškim drža- vavam, toda s povolnim okolščinami vzajemne pomo- či. V vezi z tem premijer King je dejal:

"Sporazum vzajemne po- moči se temelji na zavesti, da je dajanje važnih vojnih izdelkov za enotne stvari, ni manjša dolžnost kakor po- šiljanje vojakov na bojno črto."

Kakor razvidno iz spora- zuma na zadnjem zborova- nju poslanske zbornice v Ottawi, je poleg tega spre- jeto več raznih reform v so- cialnih, zdravstvenih in tu- di povojnih ozirih. Iz tega sklepajo ti, da je Kingova vlada končno koraknila k reševanju notrajnih prašanj in z tem obenem zagotovila trdnjšo enotnost naroda ter končno pospešitev vojnih za- log zavezniškim armadam in z tem prejšnji zmagi nad fašizmom.

Preko Sto Novih Clanov Pristopilo v Vzajemno Podporno Zvezo Bled

Mladinski koncert v Timminsu

Timmins — Kakor je bilo že naznanjeno, je tukajšnji odsek Zveze Kanadskih Slovencev priredil koncert v Finski dvorani dne 5. marca. Precej časa in truda je vzelo predno se je vse pripravilo za koncert. Bilo je tudi tu in tam uganjanje, če bo res ta prireditev imela kak uspeh. Zgodilo se pa je ravno nasprotno!

Naša vrla mladina je pokazala dobro voljo in pokazala je tudi, da vsebuje izvrstne talente. Zares vzorno in izvrstno! Naj vsled tega vsaj deloma opišemo, kako so nastopali mladinci in mladinke.

Deklice in dečki so pri otvoritvi koncerta prav lepo zapeli: "O Canada" in pa "Hej Slovani"! Na piano je spremljala, Kettline Smuk. S pozdravnim govorom je pa nastopila, Mery Slak.

Potem so se vrstili pevci, igralci na Harmonike, Gitare, deklamacije itd. Mery Kenik iz Norande, je tudi za pela pesnico. Verjetno, da je povedala našim prijateljem in sorojakom tam, kako je bilo v Timminsu na koncertu.

Ludvik Shaffer in Mary Jare, sta deklamirala skupaj in Mery sama. Oba otroka sta pokazala izvrstno sposobnost. Govorila glasno in čisto slovenščino. Enako Verica Šuštar, ki je prvikrat deklamirala.

Zatem sta nastopila s harmonikama, Ida Slak in Frank Anzelj, na piano pa Anne Kotzje.

Vsi omenjeni otroci imajo voljo do učenja in tudi sposobnost!

Pri igri je pa naša najboljša igralca seveda Štefica Hočevar, "Gospa Kordula". Vsi smo pa napeto pričakovali naše mlade tamburaše, kako bodo nastopili in kako zaigrali. Saj so topot nastopali prvikrat.

Pod vodstvom Jožeta Glad, dva tamburaška zbora, to je Mladincev 14 in Dekliški 16 članov, namreč slovenska in hrvaška mladina skupno. In res najboljše del koncerta so izvedli naši mladi tamburaši.

To je bil kot omenjeno prvi nastop. Šola se pa nadaljuje dnevno in je verjetno, da bodo na prihodnjem koncertu, igrali še boljše.

Nisem tamburaš, a zdi se mi po mojem ukusu, da bil dal prvo pohvalo basistam pri Mladincih John Vinter in John Sporer, pri dekliškem pa Zdenka Cividini in Štefica Hočevar. Nesmem pa izpustiti nobenega. Vsi so prav dobro nastopili in vsi

VSEM JUGOSLAVANSKIM STARŠEM

Danes služi v vojnih silah Združenih držav na deset-tisoč sinov in hčera južno-slovenskih staršev in nahajajo se na oddaljenih frontah Vzhoda in Zapada, kjer se bore proti sovražniku naše demokratske dežele. Naši hrabri sinovi branijo s svojimi krvjo našo domovino Ameriko, žrtvujoč svoja mlada življenja za zmago nad tiranijo nazizma in fašizma in za vzpostavitev svobode in pravice med ljudstvi in narodi.

Mnogi naši vojaki-junaki, ki služijo pod slavno zastavo prog in zvezdic in ki so sinovi in hčere naših južno-slovenskih staršev, so pokazali hrabrost in odličnost ter so prejeli od ameriških vojniških oblasti mnogo uglednih odlikovanj in priznanj, kar med nami ne sme biti pozabljeno.

Združeni odbor južno-slovenskih amerancev s tem apelira na vse one starše, katerih sinovi (ali pa hčere) so bili odlikovani v ameriških vojniških silah, ali pa so se padli v boju, da nas pisemno obveste o tem, ker ta odbor želi ohraniti in zbrati vse podatke o njihovih junških zaslugah, kar bo v trajen spomin našim padlim in odlikovanim sinovom in hčeram.

Vse izbrne podatke pošljite na naslov:

United Committee of South Slavic American
1010 Park Avenue
New York 28, N. Y.

Zapisnik izvenredne seje gl. odbora V.P.Z. Bled

Brat predsednik odpre sejo ob 10 uri dopoldne v navzočnosti 9 Odbornikov z običajnim pozdravom.

1) Točka, poklon pokojnemu bratu Drčarju z eno minuto molka.

2) Čitanje zapisnika prejšnje seje. Zapisnik sprejet enoglasno.

3) Poročilo tajnika: Brat tajnik poroča, da knjige za leto 1943, se razlikujejo po bančnih izdatkih za \$14.45, kar je mogoče da ni bila kakšna malenkost po pomoti v knjižnici.

4) Poročilo br. glagajnika je isto.

5) Brat mladinski vodja, nima za sedaj nikakih poročil, pripomni pa, da bo poročil na prihodnji seji za prvo četrtletje 1944.

6) Brat, bolniški nadzor, je istega mnenja, da bo de dal poročilo ob koncu prvega četrtletja.

7) Čitanje dopisa od društvenega odbora št. 4 Noranda, glede bolniške podpore br. J. Kastelic, je enoglasno sprejeto po točki 40, črka (c), društvenih pravil, ni upravičen do bolniške podpore.

8) Na vprašanje društvenega odbora št. 3 Timmins, glede operacije na zlati žili, br. Ilc predlaga, da se br. Stupica odobri vsoto \$25.00.

Br. Pavček predlaga, da se poizve pri zdravniku glede te operacije in potem določi operacijska nagrada. Sprejeto.

9) Čitanje dopisa iz Hamiltona glede obnovitve od-

seka št. 13, se vzame na znanje, da članarino ki so jo dotični člani plačali še leta 1943, vsoto \$28.00, se vzame v račun za leto ako obnovijo odsek, morajo se pa podvrči zdravniški preiskavi. To velja za dotične člane, ne za novo pristopne.

10) Sprejemanje novih članov, kar pa radi zakasnitve sejnega zapisnika, je bil imenik novih članov že poslan na list Edinost, poleg letnega preračuna, zato tukaj novi člani niso objavljeni.

11) Čitanje dopisa br. Franka Grebenc, katerega je poslal uradnemu glasilu Edinost, na kar ga je urednik Edinosti poslal na Glavni Urad V. P. Z. Bled s pripombo, ali se ga priobči ali pa ne v uradnem glasilu.

Radi te zadeve je prišel glavni odbor do zaključka, ker je dopis br. Grebenc v celoti proti zapisniku zadnje Konvencije, vršče se 12 in 14 decembra 1943. Vsled tega moramo dati nekoliko pojasnila članstvu V. P. Z. Bled, ker br. Grebenc piše v protestu, da je priobčen samo zapisnik ki ga je izpopolnil br. Marušič, ne odgovarja resnici. Ker iz zapisnika so vključeni tudi izvečki, katere je pisal on sam ter tudi je objubil Konvenciji, on in tudi br. Marušič, da bosta pomanjkljivi zapisnik katerega je pisal na Konvenciji br. Zobeč, skupno izpopolnila. Ker pa tega nista storila ampak sta vsak svojega spisal, ter je radi tega bila tudi zakasnitev kovenčnega zapisnika za mesec dni.

On tudi protestira, da ni v Zapisniku vsega kar se je govorilo na Konvenciji. Vsakemu delegatu je pa znano, da je dosti tega govorjeno kar ne spada v javnost in časopis, kar pa tudi on sam ni napisal v svoj zapisnik. Pričujoč si bil na Konvenciji, dolžnost je bila tedaj zahtevati kar spada in kar ne spada v Zapisnik. Sklenjeno je, da se mora v bodoče živeti v slogi in bratstvu, ker v nasprotnem slučaju se vsakega izključijo brez izjeme iz Zveze.

Ko bi bil br. Grebenc upravičen do protesta, bi moral poslati na glavni urad svoje zadeve in ne izivati javnost, ker se prve rane niso popolnoma zaceljene. Če obstoji Glavni Urad in Zvezina pravila ter sklepi zadnje Konvencije za celokupno članstvo, obstoj veljavno vse to tudi za br. Grebenc. Kdor se ne bo potem ravnal, ga doliči ista ali pa še hujša kazen.

Glavni Odbor vsled tega apelira v imenu V. P. Z. Bled, na vse članstvo! Bodimo bratski med seboj! Spor v Zvezi je enkrat in za vselej končan edino na ta način bomo pokazali pred drugimi narodi, da smo sinovi slovenske Matere!

Zmaga unijskih delavcev

Kirkland Lake — V tukajšnem Lake Shore rudniku, so se vršile volitve dalavcev v poslenih pri tej kompaniji z namenom, da se dožene, kdo naj zastopa delavce pri kolektivnih pregovorih, delavska ali pa kompanijska unija.

Rezoltat volitev kočno je ta, da je zmagala delavska unija, Mine Mill and Smelter worker's Union, lokal 240. Za unijski lokal 240 je glasovalo 236 in za kompanijsko "Workmen's Council" 213, delavcev.

Zadnjič smo poročali o zmagi unijskih delavcev vposlenih pri International Nickel Company v Sudbury. Kakor v Kirkland Lake, tako tudi v tem rudarskem področju so delavci zmagali pri volitvah in končno z tem obehleto zagotovili, da bodo dejansko zastopani v vseh delavskih zadevah, potem svojo delavske unije, mesto kompanijskih agentur.

Zaključek in potek seje

Br. A. Lavrič predlaga, da je bilo na Konvenciji sklenjeno, kdor bo rual po časopisih in proti članstvu ter Zvezi, da se ga enostavno izključi. Podpira br. A. Hočevar.

Br. A. Krajc predlaga, da se dopis br. Grebenc odstrani ter priporoča, da se ta protest shrani v arhiv in ne izda v javnost iz razloga, ker spor pri Zvezi je končan in zadeve posameznikov, naj se osebno poravnajo, ako se ne bodo člani potem ravnali, bo vsak enostavno izključen iz Zveze. podpira M. Skube.

J. Ilc predlaga za dvo mesečno suspendacijo. podpira br. J. Žužek. Nakar pa br. Ilc, umakne svoj predlog.

Br. J. Kužnik predlaga, da se kaznuje br. Grebenc, to je suspendira za tri mesece, ter ako še med tem časom ne preneha izivati, se ga sploh ne sprejme v Zvezo. Po preteku suspendacije, mora dati pismeno izjavo, da bo dober član, kar tudi zahtevajo pravila.

Zatem br. predsednik da predloge na glasovanje.

1) Predlog br. A. Lavriča, 2) proti 6
2) predlog br. A. Krajc, 4) proti 5
3) predlog br. J. Kužnik, 5) proti 4.

Torej sprejet je predlog br. Kužnika.

Brat predsednik zaključi sejo ob 2 uri popoldne z običajnim pozdravom.

Zapisnikar, J. Žužek. V Kirkland Lake dne 29. februarja 1944.

Sovjetska revija o Mihajlovicu

Moskva — "D. Mihajlovič — Hitlerjanski agent v Jugoslaviji", je naslov članka, katerega spisal in je bil priobčen v reviji "Vojna in delavski razred", S. Kozlov in kateri slove:

"Jugoslavija je postala najopasnejša točka Hitlerjeve Evropske trdnjave." Titova Osvobodilna vojska, broječa okrog 300.000 mož, kontrolira eno tretjino jugoslovenskega ozemlja.

Ona je mnogo doprinesla k cilju osvobodjenja jugoslovenskega naroda, kakor k zavezniški borbi proti Hitlerjevi koaliciji in za osvobodjenje zaslužnih narodov Evrope.

Samo jugoslovenska izseljena vlada v Kairu noče tega priznati. Sodeč po mnogih dejstvih, so člani ozir. vladajoči krogi ubežne jugoslovenske vlade že davno izgubili še tisto malo zveze, ki so jo imeli z narodom v njihovi domovini.

Pretežna večina jugoslovenske izseljene vlade je sestavljena iz reakcionarnih uslužbencev ter kompromitiranih vodij reakcionarnih strank. Oni krogi v Kairu in Londonu, ki so zastopani v vladi, držeč v njej odgovornost mesta,pleto intrige proti gerilcem in njihovim voditeljem ter vzpostavljajo kontakte s pro-fašističnimi elementi v Angliji in Zedinjenih državah, zaeno s poljskimi fašisti, ter istočasno vzdržujejo in zavzemajo pomirljivo stališče napram Hitlerjevemu lakeju Nediću.

Kraljevska vlada je zelo oddaljena od stvarnega življenja Jugoslavije in njenega ljudstva in se nahaja v vedni politični krizi. V teku leta 1943 se je njen kabinet spremenil, nič manj kot trikrat. Edino Mihajlovič, vojni minister vseh treh kabineto, je ostal "stalen".

No, baš Mihajlovič pa je tista osebnost okrog katere se sukajo vse reakcionarne, protinarodne grupe Jugoslovanov v zameistvu. Mihajlovič predstavlja one sebične skupine velikosrbske buržoazije, katere se uporno proti edinstvu naroda Jugoslovanov.

Zahvala za obiske v bolnici

Kirkland Lake — Mnogi so že izrazili svoje misli in želje v našem listu Edinosti. Zato je tudi moja želja napisati par vrstic ob tej priložnosti.

Dopadejo se mi dopisi iz naselbin, ker na ta način čitatelj zve, kaj se neki dogaja in kaj se dela tu in tam. Zatem so novice in drugi poučni članki, ki dajajo človeku zopet stran v pouku na preteklost in sedajnost. Med temi seveda so nam najbolj zanimive vesti in poročila iz starega kraja od naših nepremagljivih partizanov.

Z kakšno srčnostjo se bore proti nemških volkov, na naši rojstni grudi, nam priča njihov obstoj in pa njihovi uspehi v zadnji dve leti. Oni enostavni ljudje — kmeti in delavci, po večini so se uprli "nemškemu nadčloveku" kateri je v svoji brutalnosti si zamislil uničiti in iztrebiti miroljubno in marljivo ljudstvo. To se pa ni zgodilo, ker se je to ljudstvo združilo med seboj, zavrglo vse one stvari, ki bi ovirale njegov enoten duh in voljo v borbi za narodno osvobodjenje in tudi zato, ker je našlo v osebi Maršala Tita, izkušnega in zvestega voditelja Narodne Osvobodilne Armade.

Upam da ima vsak Slovenec njegovo sliko v obliki Koledarja za prestopno leto 1944. Naj pripomnim le to, da bi slika izgledala lepše, če bi bila okrašena, kot pa tako na enostaven način. Saj pri meni je okrašena! Okrašil sem jo sam v zvesti, da res zasluži narodni okras. Mislim pa da bo v bodoče vse drugače, namreč da bo tudi Titova uniforma bolj čedna, kot je zdaj oziroma

takrat, ko nastane mir in bo narod si izvolil vlado in svoje voditelje po svoji volji in želji.

On se bori v domovini s narodom in narod je za njega. Verjetno je, da si narod ne bo naprtil zopet take strahopetneže in one, ki so zadnjih 25 let sedeli na stolčkih brez da bi komu koristili razen samemu sebi in svojim sopotnikom. Narod in njegovi voditelji se bore skupno in vsled tega bodo skupno tudi določali, kdo naj upravlja s domovinom in njenim gospodarstvom v bodočnosti. Vse izdajalce in izkoriščevalce bo narod izvedel pred sodbo pravice. Oni ki so izdajali narodne interese in ustvarjali narodno gorje, zaslužijo le narodno kazen. To je naše in njihovo gloslo!

Naj tem potom tudi omenim ter se obenem zahvalim za obiske za čas dokler se sem nahajal v bolnišnici, zadnjih pet tednov. Namreč nakopal si sem prehlado na križu in levi nogi. Noč in dan je gorela zato pripravna svetiljka pokrita z pokrivalom, katera mi je ogrevala prehlajenje.

Težko je človeku, ko mora v špital, toda če ob pravem času pomaga. Človek dobi saj nekoliko pomoči dokler ni prepozno. Tako so pred nekoliko tedni pripeljal Franka Drčar, kateri pa je kot že znano podlegel.

Prisrčno se zahvaljujem Slovincem in Slovenkam in drugim znancem, ki so me obiskali za čas moje bolezni. Z tem ste mi olajšali prenašati tako bolečine, kakor tudi mi dajali duševnega razvedrila in poguma, da se zdaj res nahajam zunaj špitala s upanjem okrevanja.

Sedaj spoštljivo pozdravljam vse čitatelje in naročnike Edinosti.

L. Levstek.

ofenzive proti osvobodilnim krajam po Titovi vojski.

Mihajlovičev četniki pod vodstvom nemških častnikov so aktivno sodelovali v nemških vojniških operacijah proti partizanom.

Po porazu Nemcev in četnikov blizu Banjaluke 1. januarja, so partizani prišli do dokumentov, kateri odkrivajo sporazum med nemškimi poveljstvom in Mihajlovičem, po katerem sporazumu je Nemčija imela založiti četnike z orožjem in municijo. V zameno zato se je Mihajlovič obvezal izvrševati s svojimi četniki vse ukaze nemške komande.

Mihajlovič, osvojen nasprotnik ljudstva, je potisnil nož v ledja narodu v času njegove najhujše in najtežje borbe proti Hitlerizmu. Ta dejstva dokazujejo neoporekljivo in nesporno, da je on sovražnik in, kot je bil prej prikrit Hitlerjev agent, je sedaj odprto na strani Hitlerja, krvnika jugoslovenskega naroda.

Sedajna Puričeva zamej-tena vlada nadaljuje z vsakojakimi zarotami in intrigami proti jugoslovenskemu narodnemu osvobodilnemu odboru, preganjajoč rodoljubne častnike in vojske jugoslovenskih edinic, kateri so izrazili željo, da se vrnejo v domovino in se priključijo Titovi vojski; ona skuša povzročiti nesoglasje v taboru Združenih narodov.

V svojem prizadevanju, da opere Mihajloviča, je šla Puričeva vlada tako daleč da je skušala predložiti sovjetskemu ambasadoru neko potporbo — "izjavo" Mihajloviča. Vse to priča, da je Puričeva vlada sama razkrila svoje reakcionarno lice pred očmi jugoslovenskega ljudstva, katero se bori za svobodo, ter pred narodi vseh dežel, ki so v borbi proti Hitlerjevi Nemčiji.

Tako obnašanje jugoslovenske zemejne vlade dokazuje, da se ona boji lastnega naroda, da se boji demokratskih sil svoje dežele; ona se poslužuje vseh sredstev, da izpodkopa narodno osvobodilno borbo jugoslovenskih rodoljubov proti nemškim vpadnikom.

Odbor za tisk, ZOJSA.

PREGLED DELA V KAMPANJI

Zadnjič objavili smo vsaj deloma podatki pregled dela v kampanji Edinosti za teden, katerega je uspela 240 odstotkov in z ponosom lahko rečemo, da je to rekordni uspeh, ki v marsikaterih ozirom prekaša primerne kampanje za obdobje progresivnega in protifašističnega tiska.

Da je kampanja uspela za toliko odstotkov grede seveda zasluže kakor smo že omenili odsekem Zveze Kanadskih Slovencev, članstvu, tajnikom in odborom kampanje, članstvu raznih društev, mladini in vsem drugim Slovincem in Slovenkam, ki so bodisi z delom za prireditve, s svojimi prispevki in bodisi s zbiranjem naročin in tiskovnega sklada, marljivo ter vneto delali za tako izrazen uspeh.

Dasi pa osnovna važnost leži v tedniku. Kakor številni naročniki tako tudi drugi aktivisti, so že ob prvi obletnici Edinosti postavili izrazito željo za tednik zavežajoč se, da bi z tednikom nadomestili sicer občutno praznino med nami za naše organizacijske, društvene in narodne stvari. To so bile želje, ki so izražale se v malone vsakem dopisu do pričetka kampanje v zvezi tem, da je bil tu in tam dvom za tak uspeh.

Važnost tednika je torej izražena vnaprej, da je rastla vneto volja in vzbujanje drug drugega do dela, napovedanje tekme, organiziranju "divizijonov", "batalijonov", "lovskih zabav", koncertne programe s dueti, kvarteti, solisti na harmoniko in violino, ter z eno besedo splošen pogon organiziranega dela, da se zagotovi tako uspeh kampanje kakor tudi obstoj lista. In končno osnovna važnost za tak uspeh leži v smernicah Edinosti, ki dejansko izražajo želje naših izseljencev ter zagovarjajo njihove interese kot narodne skupine in interese občin stvari v tekoči dobi.

Že v pričetku kampanje so naši marljivi rojaki in rojakinje postavili si nalogo izpolniti določeno kvoto ne za sto, marveč za dvesto odstotkov. To napoved so stvarno izrazili ne samo v dopisih, tembolj v delu.

PUCHEU OBDOJEN NA SMRT

Algiers — Pierre Pusheu, bivši minister za notrajne zadeve Lavalove vlade v Vichyju, Francija, je bil obsojen po posebnem vojnem tribunalu na smrt, kot izdajalec.

Zaslišanih je bilo več prič, ki so obtožile bivšega ministra Lavalovega kabineta za sodelovanje z Nemci v Franciji. General Giraud, si je prizadeval dokazati nasprotno obtožbam prič zoper Puscheu. Namreč da je slednji ušel iz Francije in z tem dokazal tudi svojo "mržnjo" proti Nemcem, ter da je bilo pasivno ponašanje proti Nemcem v Franciji, prisiljeno vsled okoliščin.

General Weiss, državni tožilec odbora za narodno osvoboditev je pobil z protidokazom in na podlagi dokaza z strani prič obsodil Puscheu na smrt, kot izdajalca. V svojem govoru je navedel celo vrsto primerov masnih eksekucij francoskega ljudstva z strani nemških gestapovcev v Franciji. Računa se, da je okrog 80.000 ljudstva pomorjenega in nad 400.000 v ječah.

Na istem zaslišanju sodnijske rasprave proti Puscheu, je bilo imenovano več drugih oseb bivše Lavalove vlade, zoper katere se bo vršila rasprava kakor hitro pridejo v roke pravice.

Srečno prestali operacije

Toronto — V tukajšnji Lackwood Clinic, ste se podvrgli operaciji prejšnjega tedna Mrs. Margareta Kosmrlj iz Toronta, ter Mrs. Urbas iz Kapuskasing, Ont.

Mrs. Margareta Kosmrlj, se že nahaja na domu, dočim Mrs. Urbas ostane še za nekaj časa v prej omenjenem špitalu.

Prvi med prvimi je seveda Windsor koraknil v ospredje in skoraj vsem drugim napovedal tekmo. Z enim suhom po uspešnem koncertu, je prekoračil kvoto za tiskovni sklad 600 odstotkov. Njemu je sledil Vancouver z nad 400 odstotkov v prvem tednu kampanje tako, da je skoraj kvota za tiskovni sklad bila izpolnjena predno smo priobčili prvi pregled kampanje. In ravno v tem leži važnost vseh drugih nasebin neoziraje se na to, so odločno delale za izpolnitev svojih kvot. Vsaka nasebina s redko izjemo je smatrala za svojo dolžnost storiti kar največ mogoče za dober uspeh kampanje. Vse to skupaj je podkrepilo uspeh za 240 odstotkov.

Kakor smo omenili smernice Edinosti, ki so tesno vezane s najlepšimi ideali svobodoljubnih ljudstev v eni najstrašnejši vojni in naporu dobi v njenem razvoju tako, da bi brez dobrega tiska se ne mogli orientirati napram vsemu temu ter podvzeti nujne akcije proti raznim notrajnim in zunajnim zapletljajem in voditi dosledno stvar v interesih zmag in narodnega osvoboditja, so osnovni faktor tako v kampanji kakor tudi za obstoj lista.

Zaradi nezadostnih podatkov koliko so naredili posamezniki v raznih nasebinah, se moramo tudi danes zadržati samo na tej razlagi in upamo da bomo vse potrebno imeli na rokah za bodočo izdajo, da sestavimo pregled dela posameznikov.

Upravišтво Edinosti.

Finski socialdemokrati so naredili po svoje

Stockholm — Iz posameznih virov vesti o premirju med Sovjetsko Unijo in Finsko, je sklepali, da se finskim socialdemokratom ne gre za mir in premirje, marveč za propagando raspravo in opravičevanje njihovega dela.

Sovjetska Unija je v tem oziru postavila jasna in odločna vprašanja Finski, da prekine nadaljevanje vojne na strani Nemce, izpustitev zaveznikov vojnih vjetnikov interniranje nemške vojske itd. Če se ne počuti dovolj močnom za ureditev te stvari, pride pa v pomoč Rdeča Armada.

Toda finski socialdemokrati, ki tvorijo večino poslancev v parlamentu, so zavrnili zahteve sovjetske vlade sklicavajoč se, da so to prevelike in neopravičene zahteve. V tem oziru pač ni bilo pričakovati nekaj drugega z strani socialdemokratskih voditeljev, kateri so že zdavnaj v nazadnjaški vlogi na strani kapitalizma in proti interesov delovnega ljudstva. To vlogo so pa najbolj očitno pokazali na strani fašizma — svetovnega zločina — za kar znašajo tudi odgovornost zlasti v Finski.

Ni izjema da obstoja v tem oziru razlika med narodom in finškimi socialdemokrati. Narod je za mir in hoče premirje! Toda socialdemokrati žlahtja iz strahu pred svojimi fašističnim; gospodarji in iz strahu pred lastnim narodom, vztraja na nemško fašističnih bajonetih. Gotovo pa je, da neude sodbi naroda in poštenih demokratov sveta!

RAZNE VESTI

Rdeča Armada je z tankovskimi oddelki vdrila na železniško postajo, Kovel na severozapadni bojni črti in južni sožila pas okrog prišanišnega mesta Nikolajev. Zaeno pa njeni oddelki napreduje z naglico proti Prut reke in so komaj 10 milj oddelja v sovjetski Besarabiji.

Premijer Vel. Britanije Churchill napovedal sestanek "trojke". Nekateri krogi podajajo večjo važnost temu sestanku, kot znak pred invazijom zapadne Evrope, dočim drugi trdijo, da se bo vršilo posvetovanje vsled nastalih notrajnih vprašanj.

Kakor enj tako tudi drugi, želimo čim prejšnje okrevanje. Ured.

Ob tretji obletnici narodnega revolta

(Iz 2 strani)

da si zasigurajo ministrski stolček in masno plačo, je ta skupina rajala po kavarnah in se bogatila na račun narodnega gorja in stradanja.

Topi, ki so bili izdelani v letu 1900, ne odgovarjajo današnji tehniki topniškega napredka. Konji in voli so prepočasni za tovrstni avto! In vendar ta bojovita jugoslovanska armada je bila približno tako oborožena, proti panzer divizijah, kljub temu da narod izplačal milijone in milijone dinarjev na račun narodne obrambe.

Skupno vse to torej ni čudnega da ni Jugoslavija vživala priznanja na zunaj v demokratičnem svetu, ampak se je potapljalo vedno bolj in bolj v nepremostitev med narodom in vladnimi krmilci. Narod bi bil prej ali pa slej izključno prišljen strmojaviti okorele sovinstične in skrajno sebične elemente v vladi, vzpostaviti vladu, ki bi skrbela za narodni napredek in razvoj. In ta zaključek je nastopil v usodapolnem trenutku, ko so črni oblaki smrti viseli nad domovino ob podpisu tripartitnega pakta z osiščem v letu 1941.

Poznejši razvoj ne samo da potrjuje pravilnost narodnega postopka, ampak izraža ono skrivnost v narodni duši in zavesti, ki je zadivila cel svobodoljubni svet. Narod je zaklical kot ena duša, kot ena mislenost: "Dovolj gorja dovolj kupčije z narodnimi interesi!" "Dol s narodnimi izdajalci — na bojno poljano proti stoletnih tlačiteljem!"

Ta glas je zvenel v narodni duši, obudil jo na gorke in trpeče spomine svojih pradedov, očetov in matera, bratov in sester. To je bil okrepevalni glas, ki je spojil sotrpine iz enega na drugi kraj Jugoslavije, vlił novo moč k vztrajnosti in razvoju slikovitih junaštev neoboroženih junakov, katere občuduje svet.

Timmins — Priloženo vam pošiljamo govor mladinke, **Mery Slak**, ki ga je prav lepo govorila ob priložnosti mladinskega koncerta v Timminsu. Zaradi njegove važnosti, priobčite ga v prihodnjem iztisu lista. Govor se glasi:

Dragi bratje in sestre!

Želim povedati par besed v interesih slovenske, hrvatske in srbske mladine, katere primer v starem kraju nam daje ponos o njeni vztrajnosti zadnji dve leti, vzbujajoč pozornost in občudovanje v svetu.

Dostikrat in v dosti slučajih podcenjujemo mladino z tem, da se nejevoljno ponasamo napram nji vsled tega, ker se zanima v svojem prostem času za drugačnim delom in zabavom, kakor pa starejši Meni se zdi in tudi mislim da izražam miselnost Mladine v celoti, da je taka sodba napram mladini nepravilna in napačna.

Resnica je, da mladina ne more posneti običajev in navade starejših v enakih potezah napram njihovi želji, čez 24 ur, čez teden in ne mesec. Prvič zato, ker smo mladi in še neizkušeni in drugi, da je naša družabnost med tukajšjo mladino povsem pod drugačnimi okoliščinami in razmerami.

OSEM SINOV PRI VOJAKIH

Toronto — Mrs. J. D. Strashom, se prav ponosno čuti z svojih osem sinov, ki so vsi pri vojaki, tudi sama je zaposlena pač tako, da ji ne preste čas za življenje, je dejala poročevalcu mestnega časopisa, ki jo je obiskal zadnjega tedna.

Širite čitate in postanite

naročnikom Edinosti

svet.

Narodni heroizem je dal Jugoslaviji narodno obličje
Naenkrat zgodil se je čudež! Dotedaj nepoznan narod, bolj poznan po kulturni in gospodarski zaostalnosti, kakor po junaštvu in zmožnosti, naenkrat je postal znan po celim svetu. Najmanjši kotiček svetovne površine, tam kjer biva ljudsko bitje, zdaj pozna narod in deželo z neizrecivimi vrlinami narodnega heroizma — ljudstvo — ki je bilo nepoznano in prištevano na nižjo stopnjo kulturne in gospodarske zmožnosti, postalo je zapazeno v svetu v prvih vrstah narodnega in mednarodnega razumevanja. In to je največja pridobitev, ki so jo Južni Slovani kdaj doživeli v svoji tesni vezanih pridobitvah z svojimi vzhodnimi brati in sestrami — narodi Sovjetske Unije.

Polnih 23 let je preteklo od formiranja Jugoslavije. Toda zgodovina in naša povest ne bo pomnila niti enega trenutka v javnosti o takih slikovitih vrlinah ljudstva Jugoslavije. Navadni ljudje — možje, žene in otroci — mladeniči in mladenke, ustvarjajo novo narodno obličje; ustvarjajo čudeže! In kljub temu so jugoslovanski režimci imeli obraz tako pred leti izvajati teror in nasilje nad ljudstvom, zato ker jim je ičitalo napake in zahtevalo pravice, zdaj pa, ko polaga neizrecive žrtve na oltar narodnega in gospodarskega osvoboditja, ščuvati narod proti narodu, obrekovati narodne voditelje in deliti odlikovanja narodnim izdajalcem.

Vsa zgodovina zadnjih 23 let, je prepletena s narodnim gorjem, zapostavljanjem in izkoriščanjem. Vsled tega bo imenovana kot zgodovina narodnega prezira.

Provizorična narodna vlada, je storila več na svojem prvem zasedanju, kot so storili vsi dosedajni režimi po

prvi svetovni vojni. Ona je rešila vsa notrajna narodna vprašanja, dala posameznim narodom avtonomne pravice; svobodo delavskemu pokretu, ter raznim drugim grupacijam in političnim strankam, na enakopravni in demokratični podlagi. Njen program je ne samo navdušil ljudske množice k borbi za narodno osvoboditje, marveč združil v eno skupino v mislih in dejanju, za narodno federativno in svobodno Jugoslavijo.

Torej ob spominski obletnici narodne borbe, na prvem mestu dajmo počast tisočem v Jugoslaviji, dozdaj nepoznanim v svetu — onim tisočem od sinjega Triglava, ob Savi, Dravi, Kolpi, Donavi in Vardarju, ki so že položili svoja mlada življenja na oltar svobode in pravice onim tisočem, mož, žena, matera, mladeničev in mladenk, ki so z puško v roki ponosnega srca, kot Slovence, Hrvat, Srb, Črnogorec, Macedonec itd., pripravni založiti svoje življenje za svobodo in narodno enakopravnost. Dajmo čast in priznanje neustrašenemu voditelju in državniku, Maršalu Josipu Brozu (Tito), Narodni Vladi, ter narodnim vladam v Sloveniji in Hrvatski. Delimo to priznanje tudi mi v zvesti prisegi ob tej obletnici, da bomo še bolj združili naše vrste, še bolj okrevali narodno slogo in enotnost, še bolj gmotno in moralno podprli vojne napore naše nove domovine in njenih zaveznikov, za popolno zmago nad kletim sovražnikom narodov in človeštva — nad fašizmom!

Naj živi enotnost Slovencev, Hrvatov in Srbov! Naj živi njihova slavna Narodna Osvobodilna armada! Naj živi njen voditelj, Maršal Tito!

Dol s narodnimi izdajalci! Dol s onimi ki povečujejo narodno gorje!

Slovinc.

Govor mladinke na koncertu

kolščinami in razmerami. Toda stopnjama ne samo da bo nasledila vse dobre lastnosti, običaje in narodne navade v svojih poznejših letih, ampak vse to dejansko oživljala.

To je nepobitno dejstvo, ki mu pričamo dostikrat in šele potem nam pride na misel, kako smo Mladini omejili njeno mladinsko dobo brez da bi ji dali smisel mladinskega pouka in jo okrepevali z najlepšimi lastnostmi naše narodne kulture in narodne vrednosti.

Mladina je zmožna storiti veliko vprid svojim in tudi narodnim interesom. Kaj ji zaprav je potrebno, da to stori? Potrebno je mladini previdnega vodstva, ki bo zmožno razsojevati razliko mladinske dobe od mislih in želja starejših. Dati mladini potrebno vzgojo v materinem jeziku, vzbujati jo k društvenemu delu na polju godbe, dramatike, sporta in raznih drugih takih krožkov. Preko teh pa od časa do časa jo poučevati o zgodovini našega naroda. Pomagati ji da bistri svoj um zgodnjih letih v smislu razumevanja in potrebe poznavanja življenja in dela.

Je sto in sto takih stvari, ki so potrebne mladini kakor za pouk ravno tako za družabno razvedrilo s previdnostjo starejših, da ne omejuje vsega tega mladini radi svojih ozkih in sebičnih želja.

Pred nedavnim smo čitali, da je padel sin predsednika Narodne vlade, Ivan Ribar, ml. Bil je vodja in organizator mladine od pričetka osvobodilne borbe v Jugoslaviji. Toda bratje in sestre, padel je njegov že drugi sin na bojišču za narodno osvoboditje in mislim, a ne trdim, da mu je bilo ime Stanko.

Zatem vidimo Borisa Kidriča, ml. sin znanega profesorja Kidriča, kateri je nekje v internaciji v Italiji, toda njegov sin je kot znano tajnik Narodne Osvobodilne Fronte v Sloveniji. Čitali smo tudi o Boži Ravnika in Oto

župančič. Kaj pa narodni heroj in Kamniku, ki je položil svoje življenje, da bi na ta način rešil nadaljno streljanje prebivalcev kot talce, zaradi umora nacističnega vojaka.

Na kratko povedano, sto in sto takih primerov bomo zvedeli šele ko bo končana ta strašna vojna vihra, ki je zajela cel svet, o mladini v starem kraju in drugod po svetu. Tisoči imen bodo zapisana s zlatimi črkami junaške mladine, katere je z svojo vztrajnostjo zadivila cel svet in tudi izražala simboličen pomen mladine povsod. Sto in sto mladih častnikov, fantov in deklet, stotnikov, generalov, partizanov, njihovih voditeljev in vodiljic — povsod — pri teh in takih skupinah pričamo da mladina igra važno in odločno vlogo.

K sklepu dragi bratje in sestre! Obudimo in oživljajmo ne samo spomin v zamiljenih in pogovoru, ampak v dejanju, ki se na naša v našem narodnem in kulturnem delu. Z tem ponosom da smo Mladina slovenskih staršev, sinovi in hčere junaškega naroda zdaj znanega po celim svetu, hočemo nastopati tudi mi in vam obljubljamo da bomo v slogi in bratstvu vse to dosegli. To so naše želje in kako tesno vezane s borbom naših bratov in sester v stari domovini.

Naprej združeni bratje in sestre — do zmage! Ta dan ni več daleč!

Junaška obramba Sevastopola

Spisal Podadmiral, F. Oktyabrsky

(Prevedel J. Smrke)

Posebna brigada mornarjev

G. GAIDOVSKI:

Zgodaj zjutraj dne 17 decembra 1941 so Sevastopoljčani poslušali na radio najnovejše vojne novice.

"Na več krajih naše čete bijejo hude bitke s sovražnikom, še vedno napredujejo, ter so zasedle sledeča mesta, Klin, Jasna Poljana — južno od Tule, Dediłovo, Bogoroditsk južnovzhodno od Tule.

Pri Moskvi naše čete, potiskajo naprej s uspehom...! Radio je prekinil v sredi te besede... Piščalke morskimi skladišč so začele kmalu potem žvižgati.

Ko so Sevastopoljčani prišli na ulice, bil je to znak: "Vse jasno" da so sovražni aeroplani odgnani, so razločno čuli topniško grmenje.

Fašisti so se odločili, da zavzamejo črnomoško trdnjavo z naskokom.

Sedemnajst dnevna bitka v decembru se je začela z bombardiranjem iz zraka in topniškim ognjem. Šest fašističnih divizij je napadalo posadko v Sevastopolju v zaporednih vrstah, z razvitimi zastavami ter tresčečo godbo, "natačno po načrtu" dne 27 decembra.

Pozneje so Sevastopoljčani v resnici videli one svilenate zastave z črnim kljukastim križem v sredini (svastika) — na rastavi v počaščenje obrambe mesta. Kakor tudi nemški godci so morali zamenjati godala za puško, vzeti mesto v bojni črti, skupaj z kuharji, pisarji in ordinanci...

Položaj je postajal bolj in bolj težaven za glavno bazo črnomoške flote. Mornarji in obmorska armada, se je borila brezupno za vsaki palec sovjetske zemlje.

Na mrzel, ne vesel večer 21 decembra, je priplul "Krasni Krim" v severni zaliv. Čete z nekajšnim nenavadnim znakom na levem rokavu — sidro na črnem polju v zlatem krogu, na vrhu vsega tega pa rdeča zvezda, so se naglo izkrcali iz slavne bojne ladje.

To je bila "posebna brigada" mornarjev pod poveljstvom polkovnika, Petapova!

V črni temi kot v rogu, so kolone mornarjev korakale na bojno črto, kjer so topovi grmeli z bliskom pri vsakem strelu, vmes pa so neprestano regale strojnice ter se je čulo pokanje pušk v nepretrganem bobnenju.

Petapovi možji, so se vrgli v boj takoj po prihodu. Ravno v času ko se so Nemci bližali takozvani "Mekenzijevim višinam". Izgledalo je, da jim je pot v Sevastopol odprta. Po njihovem uspehu, je fašistično poveljstvo osredotočilo dvajset tankov, vse njihovo topništvo in številne strojnice ter zakopne moznarje.

Petapov je dal povelje prvemu poročniku Plaksenku, da izžene Nemce z griča večje strateške važnosti. Nemci so imeli nadmoč v številu in tudi v položaju. Oni so se zakopali, zgradili utrdbe, dobavili streljivo in postavili topovske pozicije. Vsi pristopi do hriba so bili neprestano obstreljevani z strojnimi ter avtomatičnimi puškami v navkrižnem ognju.

Na povelje poroč. Plaksenko, naše topništvo je otvorilo ogenj, nakar so mornarji se tihoma pomikali v napad, zakrivajoč se za vsakim grmom ali pa kupom zemlje. Ne ogenj strojnih pušk, zakopnih moznarjev in tudi ne topovskih, ni mogel ustaviti mornarjev.

Ko se je več fašistov z avtomatičnimi puškami varno vgnezdilo na bregu, ter začeli podirati mornarje in tako zadrževati njihovo napredovanje, se je mornar Gosov neopazno priplazil do Nemcev, ter jih umiril s tremi strelji svoje avtomatične puške za večno.

Častniški vodnik Lelcer je bil težko ranjen, Vseeno ni hotel zapustiti bojišča, tudi ne odnehati z metanjem ročnih granat na sovražne strojničarje ter avtomatičarske strelce, končno jih prisilil da so zbežali.

Boj je trajal več ur... Mornarji so zavzeli grič!

... 1941 leto, se je bližalo koncu.

Fašisti so vrgli v boj zadnje rezerve, še vedno upajoč, da bodo zavzeli Sevastopol.

Na 24 decembra so Nemci poskušali zopet vzeti Sevastopol. Niso uspeli. Fašistično poveljstvo je pričelo zdaj dovažati posebne čete: tehničarje, sapere, delavce za popraviljanje potov, motorizirane čete.

Jezni kot mule, bedasti jokelni, so vedeli prav dobro, da je bitka bila izgubljena, a so si še vedno prizadevali buliti naprej, očitno upajoč na kakšen čudež ali kaj podobnega.

"Čudež — se ni zgodil..."

Sevastopolska posadka je stala trdno, pri vseh vzhodih mesta. Petapova brigada, je odbila napad za napadom!

Več tucatov strelcev z avtomatičnimi puškami, je prišlo v bok batalijona stotnika Kuličenko. Stotnik je izbral skupino ostrostrelcev, kateri so jih hitro vzeli na cilj, ter postreljali do zadnjega moža.

Pozneje v zaslonbi tankov, nemška pehota je vprizorila napad. Na ukaz stotnika Kuličenko, so mornarji pustili tanke, da so prišli prav blizu, na kar topništvo otvorilo ogenj na kratko razdaljo, ter je moštvo obmetavalo fašistično pehoto z ročnimi granatami.

Dva tanka sta bila uničena s ročnimi granatami, dva z topovi, ostali so se pa vrnili odkoder so bili prišli. Fašistična pehota pa je bila na ta način odrezana od tankov, na kar je bila uničena po batalijonih stotnika Kuličenko in Pčelinkina, kateri so jih naskočili s avtomatičnimi in navadnimi puškami in strojnimi.

V teku boja se je bilo posrečilo eni fašistični skupini, da je prodrla skozi našo obrambo. Ampak... Pčelinkovi možje so napravili protinapad, ter jih pognali v beg.

(Se nadaljuje prihodnjič)

Šesto plenarno zasedanje Vse-slovanskega Kongresa v Moskvi. Stojeci na pročelni strani profesor Božidar Maslarič.